

1978, 1. listopadu – Sdělení VONS č. 50 o hlavním líčení s Františkem Hrabalem a Jiřím Wolfem u Městského soudu v Praze a jejich odsouzení pro trestný čin podvracení republiky k nepodmíněným trestům odnětí svobody.

Ve dnech 11. a 26. října 1978 proběhlo před senátem Městského soudu v Praze za představení JUDr. Bureše hlavní líčení s obžalovanými Františkem Hrabalem a Jiřím Wolfem¹ (viz Sdělení č. 12 a č. 43)². Dne 26. 10. byl vynesena rozsudek, kterým byli oba obžalovaní shledáni vinnými trestným činem podvracení republiky (§ 98/1 tr. z.) a odsouzeni k nepodmíněnému trestu odnětí svobody každý na tři roky, a to František Hrabal v I. a Jiří Volf [sic] ve II. nápravné skupině.³ Rozsudek dosud nenabyl právní moci, oba obžalovaní jsou zatím ve vazbě ve věznici Ministerstva spravedlnosti v Praze-Ruzyni. Právním zástupcem Františka Hrabala je JUDr. Lukavec⁴ a obhájcem Jiřího Wolfa [sic] JUDr. Hájek, oba z pražských Advokátních poraden.

František Hrabal a Jiří Volf [sic] měli svým známým a náhodným adresátům, vybraným např. z telefonních seznamů, rozesílat dopisy, které obsahovaly protistátní, protistranické a protispolečenské písemnosti. Jednalo se především o prohlášení, dokumenty, dopisy a sdělení Charty 77, články a dopisy Jana Patočky, Jiřího Hájka, Zdenka Mlynáře, Josefy Slánské a dalších signatářů Charty 77 bojujte [sic], o prohlášení (patrně neexistujícího) Výboru proti diktatuře a o dopis dělníkům a dělnicím.⁵ Dále pak dopisy obsahovaly články Františka Hrabala (viz sdělení č. 43)⁶. Asi 10 občanů z různých měst odevzdalo tyto dopisy do rukou SNB. Jiří Volf [sic] měl navíc v den, kdy slavil svou svatbu, napsat na zdi vozovky Jindřichova Hradce různá hesla, jako např. Svobodu nelze měřit rozměry mříží a další, v nichž se často vyskytovalo číslo 1968. František Hrabal se přiznal k zaslání dopisů a svého činu litoval. Od jejich rozesílání upustil sám nejméně čtyři měsíce před svým zadržením. Zároveň však ve svém posledním

slově u soudu prohlásil, že zabavené tiskoviny nepokládá za závadné a že proto žádá o jejich vrácení. Dále prohlásil, že se necítí vinen ve smyslu obžaloby, neboť není nepřítelem socialistického společenského a státního zřízení. Takové nařčení pocituje jako urážku svého politického přesvědčení (ustanovení dle § 98 – podvracení republiky – vyžaduje totiž jako nezbytnou podmínku ke spáchání tohoto trestného činu též subjektivní postoj pachatele, jeho protisocialistické zaměření). Justiční orgány však aplikují zásadu, vyhlášenou v Bulletinu NS v Praze č. 97 z r. 1971, že subjektivní postoj pachatele vyplývá z jeho subjektivní činnosti. Tuto zásadu též připomněl ve své závěrečné řeči zástupce městské prokuratury.

Jiří Volf [sic] se také přiznal k zasílání dopisů, co se týče psaní nápisů, prohlásil, že jde o konstrukci (a důkazní řízení vyznělo v tomto ohledu vsutku nepřesvědčivě). Dále řekl, že ti nejchudší a nejubožejší, jako on, jsou svědomím společnosti a společnost by tedy měla naslouchat jejich kritice. Také on rozhodně odmítl nařčení z protisocialistických postojů. V průběhu hlavního líčení si Jiří Volf [sic] stěžoval na to, že byl při výsleších vystaven fyzickému a psychickému nátlaku ze strany vyšetřovatelů, kteří ho bili pěstmi do břicha a do obličeje, šlapali mu na prsty u nohou, křičeli na něj, nadávali mu apod. a na druhé straně mu zase slibovali propuštění po amnestii, která měla být vyhlášena k výročí Února, bude-li se chovat a vypovídat podle jejich přání. Věc vyšetřovali por. Jánoš⁷ z Banské Bystrice, který byl vedoucím skupiny, poručík Sák⁸ a kap. Z. Jurča⁹, bytem Drobného 24, Bratislava. Posledně jmenovaný, který byl dle svého vyjádření jen zřídka přítomen při výsleších, během hlavního líčení tvrzení obžalovaného popřel. Privil, že vyšetřovatelé měli dostatek svědeckých výpovědí a věcných důkazů, než aby museli používat metody, které jsou jim cizí. Por. Jánoš, který byl též předvolán jako svědek, se nedostavil údajně z technických důvodů. Jiří Volf [sic] trval na své výpovědi i po výslechu kpt. Jurči a senát tuto otázku nijak neřešil.¹⁰

František Hrabal je dělník (26), pracoval v závodě Mitas v Praze 10. Píše básně, povídky, politické statě. Je ženatý, spolu se svou ženou Irenou bydlí v Praze 10 – Hostivař, Na Plískavě 123/27. Připomínáme, že trpí poruchami zažívacího traktu a bolestmi

hlavy a páteře, k čemuž se ve vazbě přidružily těžké depresivní stavy. Vězeňský lékař mu podává údajně velmi silná antidepresiva. František Hrabal však nemohl při hlavním líčení uvést jejich název, neboť léky ve vazbě se podávají bez označení.¹¹

Jiří Volf [sic] (26) pracoval do svého zadržení jako řidič Správy silnic v Jindřichově Hradci. Píše povídky, z nichž jedna byla uveřejněna v místním tisku. Bydlí ve Schweigerově ul. č. 377/II v Jindřichově Hradci. Je ženatý a má několikaměsíční dítě – v současné době probíhá rozvodové řízení z popudu jeho manželky. Jiří Volf [sic] strávil převážnou část svého dětství v dětském domově, nemá blízké příbuzné a do vazby nedostává žádné dopisy ani balíčky. V minulosti byl trestán odnětím svobody na pět měsíců nepodmíněně pro rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví (§ 132 tr. z.) a přečin pytláctví (souhrnný trest).¹² Podobně jako František Hrabal trpí psychickými potížemi. Trestní stíhání Františka Hrabala a Jiřího Wolfa [sic] je dalším porušením práv, která vyplývají z přijatých mezinárodních smluv a o jejich naplnění usilovali i oba obžalovaní. František Hrabal a Jiří Volf [sic] veřejným poukazováním na problematiku lidských práv v praxi plnili to, k čemu se zavázali všichni signatáři Charty 77. Tresty, které soud vynesl, pokládáme za velmi vysoké a kruté, navíc obžalovaným polehčovalo několik okolností, k nimž senát údajně přihlédl.

Informace o Chartě 77, r. 1, 1978, č. 13, s. 4–6.

POZNÁMKY

¹ Správně Jiří Wolf.

² Dokumenty č. 12 a 43. K případu viz dále sdělení VONS č. 69, 71 a 164, dokumenty č. 69, 71 a 165.

³ Rozsudkem vyneseným senátem Městského soudu v Praze 26. 10. 1978 složeným z předsedy JUDr. Zdenka Bureše a soudců JUDr. Vladislava Šímy, Josefa Mikyšky, Josefa Hrdiny a Stanislava Muže byli oba obžalovaní shledáni vinnými z toho, že „nejméně od května 1977 až do svého zadržení z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení, v Praze, Jindřichově Hradci a jinde vyhotovovali, rozšiřovali ve značném počtu různé

pisemnosti, prohlášení, výzvy a obžalovaný Jiří Wolf i nápisy pod názvem ‚Výbor proti diktatuře‘, ‚Charta 77‘ a další, kterými se snažili vyvolávat u spoluobčanů nespokojenost a nepřátelské nálady proti socialistickému zřízení, proti KSČ, proti přátelství a spojenectví se SSSR a ostatními socialistickými zeměmi s cílem oslabovat a rozkládat socialistické společenské a státní zřízení a proti jeho základům podněcovali [sic]‘. Rozsudek je uložen in: MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90.

⁴ Celým jménem Adolf Lukavec.

⁵ Z výše uvedených materiálů lze citovat mj. z prvního prohlášení Výboru proti diktatuře z 1. 5. 1977, v němž byly uvedeny tyto požadavky: „1. Požadujeme rozpuštění Národní fronty a umožnění samostatné politické a veřejné činnosti všem jejím složkám, včetně použití sdělovacích prostředků.

2. Požadujeme uskutečnění celonárodního referenda, ve kterém by se celý národ vyjádřil k další cestě naší společnosti a vyjádřil podporu tomu akčnímu programu, který by byl pro naši společnost nejpřijatelnější. A to na základě návrhů politického uspořádání, předložených jednotlivými politickými stranami, organizacemi a seskupeními.

3. Okamžité zrušení všech druhů cenzury a umožnění propagandistické a publikační činnosti všech skupin i jednotlivců.

4. Umožnění zakládání a obnovení nových politických a zájmových organizací, jejichž existence je podmíněna složením společnosti a nutností vyjádření svobodné vůle všech občanů a jejich spolčování na základě přesvědčení.

5. Umožnění svobodného rozvoje naší kultury a zrušení její podřízenosti kterékoliv společenské moci.

6. Umožnění návratu všech občanů, kteří z politických důvodů opustili vlast, a zajištění jejich beztrestnosti a rovnoprávnosti.

7. Novelizaci volebního zákona, který by umožnil samostatnou volební kampaň všech složek politického života země.

8. Přípravu nových voleb na základě rovnoprávnosti všech kandidátů i voličů.“

V návazném prohlášení z 5. 5. 1977 pak bylo mj. požadováno vystoupení z Varšavské smlouvy a vyhlášení neutrality Československa, hospodářská a kulturní spolupráce se všemi státy a umožnění soukromého podnikání ve vybraných sektorech národního hospodářství s ohledem na zájmy společnosti (např. v oblasti služeb). Prohlášení č. 4 požadovalo pravdivé informování o tom, kdo stál za okupací Československa a jejími oběťmi a za perzekucemi 50. let. Tato prohlášení jsou uložena in: ABS, vyšetřovací spis k případu Františka Hrabala a Jiřího Wolfa, sign, V 32019 MV; též LP, Sb. VONS, inv. č. 126, sign. II/1. kart. 56. Některá prohlášení výboru byla publikována v exilových Vídeňských svobodných listech (prohlášení č. 1 in: *Vídeňské svobodné listy* 32, 1977, č. 29–30 /21. 7./, s. 1; prohlášení č. 2 in: tamtéž, 1977, č. 41 /13. 10/, s. 2; prohlášení č. 3 z 10. 5. 1977 in: tamtéž, 1977, č. 42 /20. 10/, s. 2; text „Palach svědomí národa“ in: tamtéž, 1977,

č. 31–32 /4. 8./, s. 3); prohlášení č. 1 též v informačním bulletinu Okno vycházejícím v Nizozemí, *Okno* 9, 1977, č. 38 (podzim), s. 8–9.

⁶ Dokument č. 43.

⁷ Celým jménem Pavel Jánoš.

⁸ Celým jménem Ondrej Sák.

⁹ Celým jménem a správně Zdenek Jurčo.

¹⁰ Výpověď kpt. Jurča je zaznamenána v protokolu o soudním jednání u Městského soudu v Praze konaném 26. 10. 1978. MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90.

Za své tvrzení během hlavního líčení o fyzickém a psychickém nátlaku příslušníků StB byl J. Wolf trestně stíhán a odsouzen. K tomu viz sdělení VONS č. 176, 196, 217 a 258, dokumenty č. 177, 197, 218 a 259.

¹¹ K osobnosti Františka Hrabala viz jeho vlastní životopis uložený in: LP, Sb. VONS, inv. č. 126, sign. II/9. kart. 56; též životopis uložený in: tamtéž, sign. IV/4. kart. 56.

¹² Jiří Wolf byl 12. 3. 1976 odsouzen Okresním soudem v Jindřichově Hradci pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132, odst. 1, písm. a) tr. zák. a pro pokus o přečin pytláctví podle § 8, odst. 1 k § 3, odst. 1, písm. a) zák. č. 150/1969 Sb. k šestiměsíčnímu nepodmíněnému trestu odnětí svobody, který vykonal 15. 10. 1976. Viz rozsudek Městského soudu v Praze nad F. Hrabalem a J. Wolfem z 26. 10. 1978 uložený in: MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90. Životopis Jiřího Wolfa uvádí, že rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví se nedopustil, přečin pytláctví měl spočívat v chytání ryb načerno. Životopis je uložen in: LP, Sb. VONS, inv. č. 126, sign. IV/4. kart. 56.